

Krawal

Anja Čufar

Verjetno ga ni prebivalca Selške doline, ki ne bi slišal za festival Krawal, ki je lani, v letu 2019, potekal že 26. leto. Letos je na žalost festival zaradi pandemije koronavirusa odpadel. Mogoče se sprašujete, zakaj pišem prav o Krawalu ... Prav zato, ker je hočeš nočeš postal del naše zgodovine, ki jo ustvarjamo prebivalci naše preljube Selške doline.

Ko pomislim na Krawal, se mi najprej utrne misel: "Festival pod kozouc na Jesenovc". Festival se danes

ne odvija več pod znamenitim kozolcem. Ampak če hočemo prav opisati bistvo festivala, moramo začeti od začetka.

Prvi Krawal se je odvijal v kinodvorani na Češnjici leta 1994. Festival se je organiziral na pobudo nekaj podobno mislečih pripadnikov mladine, ki so želeli dati lokalnim glasbenim skupinam in izvajalcem možnost nastopanja. Trajanje festivala je bilo omejeno na en večer. Kot je zapisano na spletni

strani društva Rov, je prvi Krawal potekal podobno kot ogled filma. Gledalci so sedeli na stoličkinodvornih in poslušali nastopajoče. Prisoten pa naj bi bil tudi "varnostnik", ki naj bi skrbel za red.

Naslednje leto, leta 1995, se je Krawal odvijal na igrišču v Dašnici. Na prizorišču so postavili oder. Seveda ni manjkal niti napis "Krawal". Športno igrišče pa takrat še ni imelo take vizualne podobe, kot jo ima danes.

Krawal 1995.

Krawal na travniku na jesenovcu.

Festival je bil na začetku načrtovan kot enodnevni, leta 1997 pa je prvič trajal dva dni. To je v naslednjih letih postalo že kar samoumevno. Danes je med stalnimi obiskovalci že znano, da dobiš, če festival obiščeš za en dan, na roko žig, če pa ga obiščeš za dva dni, ti pripada zapestnica.

Festival se je leta 1999 še odvijal na lokaciji na igrišču v Dašnici, leta 2000 pa je zamenjal lokacijo ter se preselil na lokacijo na Jesenovcu, na travnik zraven

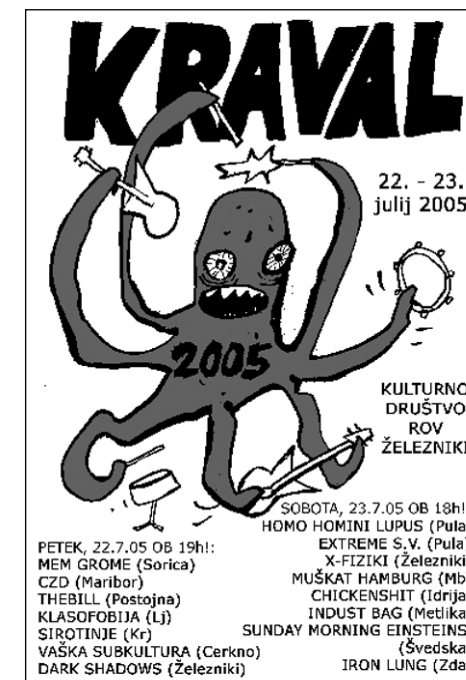
kozolca. Ne, ni se takoj preselil v znameniti kozolec, kot bi mislili. Tudi na travniku na Jesenovcu je bil postavljen oder za nastopajoče. Izbira lokacije je bila na mestu, saj je tako lahko festival obiskalo več ljudi, pa tudi glasba ni motila okoliških prebivalcev. Lokacija je bila namreč oddaljena od gosto poseljenega področja in kljub temu dostopna za obiskovalce.

Leta 2003 pa se je Krawal preselil v znameniti kozolec. V kozolcu je bil Krawal organiziran kar 12 let. Festival je postajal skozi leta vedno bolj priljubljen med ljubitelji alternativne glasbe – če se lahko tako izrazim. Obiskovalci niso bili le okoliški prebivalci, temveč so prihajali iz cele Slovenije, nekaj pa celo iz tujine.

Leta 2015 se je lokacija festivala preselila iz že kar znamenitega kozolca na Jesenovcu v šotor. Šotor je bil postavljen na isti lokaciji na Jesenovcu, le nekaj metrov stran. Razlog je bila preslaba oziroma dotrajana konstrukcija kozolca, ki bi se lahko vsak trenutek porušil. Kmalu zatem so tudi dejansko porušili. Podoba šotora pa ni odvrnila obiskovalcev festivala. Pomembna je bila le glasba in seveda ljudje, ki poskrbijo za dobro vzdušje.

Začetki oziroma leta, ko se je festival uveljavljal, veljajo za dokaj kontroverzne in verjetno ga ni bilo starša, ki svojemu otroku ne bi v dobri veri zabičal, naj ostane doma in da na Krawalu nima kaj početi. A kaj ko imajo mladi svojo pamet, in če vprašaš njih, vedo najbolje. In v tem primeru je bilo prav tako. Mladi so s svojo vztrajnostjo omogočili, da je festival postal

tradicija. Omogočili so glasbeno udejstvovanje in nastopanje lokalnim glasbenim izvajalcem, ki se drugje v lokalnem okolju niso imeli priložnosti predstaviti. Predvsem pa so poskrbeli, da festival dandanes ne velja več za nekaj kontroverznega in neprimernega. Dokaz za to je pisana množica obiskovalcev, ki pridejo vsako leto – na kozarček ali dva ob zanimivi glasbi ali pa kar za dva dni s šotorom na rami.

Letak za Krawal 2005.

Majica Krawala 2008.

Leta 2019 se je Krawal pridružil skupini zelenih festivalov po svetu. Namesto kozarcev in ostalega pribora iz plastike za enkratno uporabo so bili prvič uporabljeni le biorazgradljivi kozarci in pribor. Tako so organizatorji prispevali k zmanjšanju količine plastičnih odpadkov. In s tem upajo, da bodo morda v prihodnosti spodbudili še katerega od organizatorjev dogodkov v lokalnem in v širšem okolju.

Da pa je Krawal postal tako priljubljen, so krivi predvsem organizatorji in vsi prostovoljci, ki so vsako leto vložili svoj trud v postavljanje prizorišča, organizacijo prostora in opreme, urejenost sanitarij in vseh velikih in malih opravil, ki jih je bilo treba postoriti, da se je Krawal lahko odvijal nemoteno in brez zapletov. Poskrbeli pa so tudi za čisto okolico po festivalu. Pod organizatorje se podpisuje Kulturno društvo ROV, pri organizaciji pa sodeluje še veliko prostovoljcev.

Organizatorji so vsa leta skrbeli za širok spekter ponudbe na Krawalu. Danes veliko ljudi omeni, da so na Krawalu še posebno znane limonce, ki so v ponudbi vsako leto. Že od leta 1996 so za obiskovalce

na voljo tudi majice z grafikami reklamnega materiala vsebine Krawala. Prve majice so takrat natisnili člani KD ROV v Mladinskem centru na Češnjici.

Skozi leta so organizatorji za tiste s praznimi želodci poskrbeli tudi za pestro ponudbo jedi. Ponudba je obsegala od jedi na žlico pa do palačink.

V času nastanka festivala so imeli mladi v mislih druženje ob glasbi z drugačno, "za večino ta starih" takrat nesprejemljivo glasbo. Ker je bilo mladih, in še danes jih je takih, ki jim take zvrsti glasbe gredo v uho, veliko, so festival organizirali vsako leto. Za glasbeno vsebino so tako poskrbele domače glasbene skupine in izvajalci, ki jih je bilo v Selški dolini nekdaj veliko, kot tudi glasbene skupine in izvajalci iz drugih koncev Slovenije in celo iz tujine. Če želim na kratko naštet, kakšne zvrsti so bile slišane skozi vsa leta, se bo zagotovo našel kdo, ki je pri festivalu sodeloval tako ali drugače in me oštel, da nisem napisala prav oziroma vsega. Zato se naštevanja podrobneje ne bom lotila. Če pa napišem, da festival ponuja pester izbor "vse sorte" alternativne glasbe, kot so

Plakat za Krawal 2012.

različne zvrsti punka in metala, ter da je možno pri obisku festivala včasih slišati tudi zvoke harmonike ali zvoke elektronske glasbe, menim, da sem po mojem mnenju kar v redu na grobo naštel zvrsti. Sicer pa si lahko zvrst za nekatere glasbene skupine oziroma izvajalce preberete spodaj na seznamu nastopajočih v kronološkem zaporedju nastopanja na Krawalu.

Danes število glasbenih skupin oziroma izvajalcev, ki so nastopili na Krawalu, presega število

tristo. Od tega števila je nekaj glasbenih skupin oz. izvajalcev takih, ki so nastopili večkrat. Ena izmed glavnih značilnosti nastopajočih pa je, da so bili v času nastopanja še neveljavljeni.

Kljub temu da je festival – zaradi višje sile – letos, odkar se je pred 27 leti njegova organizacija začela, prvič – odpadel, upamo, da bo spet zaživel prihodnje leto in omogočil lokalnim in drugim obiskovalcem uživanje v malo drugačni, a kljub temu kvalitetni glasbi.

Plakat za Krawal 2019.

Seznam nastopajočih glasbenih skupin in izvajalcev, ki so nastopili na Krawalu

Seznam je urejen po kronološkem zaporedju. Zraven nekaterih nastopajočih pa je zapisana tudi zvrst in kraj, oz. država, iz katere skupina oz. izvajalec prihaja. Že na spodnjem seznamu je razvidno, da je bilo glasbenih skupin iz tujine kar nekaj.

KRAWAL 2019:

ANTI RECESIJA hardcore punk (Branik)	SEREŠ hardcore punk (Kranj)
VANE ČUFAR (Železniki)	DEGRESS blackened crust (Postojna)
NAJBOLŠI hardcore punk (Kranj)	OTTONE PESANTE heavy brass metal (Italija - Faenza)
CLOUD9 BAND rapcore (Poljska - Wrocław)	VIZELJ garažni rokenrol (Srbija - Beograd)
GAZORPAZORP post punk (Srbija - Beograd)	PO' METRA CRIJEVA ča metal (Hrvaška - Rijeka)
KREŠO I KISELE KIŠE punk rock (Hrvaška - Rijeka)	WITCHRITE thrash metal / hc punk / crust (Poljska - Gorzów Wielkopolski)
FLAŠKA VIŠOČINI punk (Češka - Temelín)	

KRAWAL 2018:

DEVIL'S BRIDGE BAND (thrash death metal) (Tolmin)	SHADI (ska punk) (Koper)
VANE ČUFAR (metal) (Železniki)	DEMERIT (punk rock) (Kitajska)
MORBID CREATION (narodnozabavni death metal hlev) (Postojna)	LINTVER (trash metal) (Brda)
3-PJANČKI (agro pop punk rock) (Železniki)	ONE PIECE PUZZLE (industrial pop) (Hrvaška - Rijeka)
HELAHIRN (drum & bass electronica) (Sorica)	PONOR (hardcore punk) (Hrvaška - Zagreb)
KOTVA (wellness punk) (Avstrija - Graz),	OBSCENE REVENGE (street punk) (Italija)
ĐORNATA (crust punk) (Ljubljana)	OSSERP (grind death metal) (Španija - Barcelona)
	MUTILATED JUDGE (grind) (Španija - Baskija)

KRAWAL 2017:

ZABOJNIK (hardcore) (Postojna)	ARTICULATION OF ANTIPATHY (death metal) (Železniki)
SRD (black metal) (Ljubljana/Murska Sobota)	PIGS PARLAMENT (ska punk HC) (Goriška Brda)
CYKA BLYAT (crust) (Železniki)	BLACK REAPER (thrash metal) (Nova Gorica)
SKINPIN (punk rock) (Avstralija)	ZRADA (Ukrajina)
HEADUP (groove HC metal) (Poljska - Wrocław)	HAKATTAK (punk) (Idrija)
BARUFA (CRUST) (Železniki)	
FRŠLUS (punk band) (Idrija)	

KRAWAL 2016:

DISDRUG THIS FUCK (Železniki)	OR ELSE (Železniki)
DRY HEAVES (Velika Britanija - Sheffield)	3=PJANČKI (Železniki)
SKIPLICKERS (Velika Britanija - Sheffield)	LE SERPENTINE (Kranj)
RODOLJUBAC (Slovenija - Tolmin)	BLACKOUT (Postojna)
FAST RESPONSE (Hrvaška - Zagreb)	BERNYS PROPAGANDA (Makedonija - Skopje)

KRAWAL 2015:

BLACKREAPER (Morsko)	KRESHESH NEPITASH (Trbovlje)
HELLCRAWLER (Nova Gorica)	FASTIDIA (Koper)
GUILTY OF JOY (Hotemaže)	DEMOLITION GROUP (Brežice)
METALSTEEL (Medvode)	KRIK DISNEYLANDA (Ljubljana, Vrtojba)
FAST RESPONSE (Hrvaška - Zagreb)	BREAK THE MOLD (Hrvaška - Pula)
IAMDISEASE (Nova Gorica, Ajdovščina)	HILLBILLY WITHACHAINSAW (HBWC)

KRAWAL 2014:

BOLESNO GRINJE (Hrvaška - Pula)	OR ELSE (Železniki)
SEVEN MOLDI FIGS (Hrvaška - Zagreb)	CONCRETE WORMS (Srbija - Beograd)
BORIS DEMŠAR IN PRIJATELJI (Železniki)	BETON (Slovaška - Bratislava)
3=PJANČKI (Železniki)	MIGHTY ZAZUUM (Hrvaška - Pula)
TRIFOR60 (Železniki)	EXTREME SMOKE 57 (Nova Gorica)
HUMAN HOST BODY (Koper)	ŽEN (Hrvaška - Zagreb)
NO LIMITS (Koper)	GMB (Kranj)

KRAWAL 2013:

ANA PUPEDAN (Pivka)	REPETITOR (Srbija)
MUŠKAT HAMBURG (Maribor)	CLOCKWORK PSYCHO (Ljubljana)
LINTVER (Goriška Brda)	SZI (Železniki)
PUBLIC DISGRACE (Hrvaška - Pula)	KUPPERSBUSCH (Zali Log)
KRIPL (Postojna)	ARTICULATION OF ANTIPATHY (Železniki)
TRUS (Ljubljana)	YOKO ONO (Ljubljana)

KRAWAL 2012:

3=PJANČKI all stars band (Železniki)
 BORIS DEMŠAR IN PRIJATELJI (Železniki)
 TriFOR60 (Železniki)
 DisdrugThisFuck (Železniki)
 DEATH CAMP (Železniki)
 HELAHIRN (Sorica)
 OR ELSE (Železniki)

KOROMAČ (Nova Gorica)
 BEYOND PINK (Švedska)
 BLACKOUT (Postojna)
 NE GNJAVI (Maribor)
 FIRESPLIT (Dolenjske Toplice)
 ZMP (Slovenj Gradec)

KRAWAL 2011:

THE BETRAYAL (Nova Gorica)
 MENENDES BROTHERS (Ljubljana)
 GRIZZLI MADAMS (Sevnica)
 OR ELSE (Železniki)
 KRLJA (Hrvaška - Bregana)

NO LIMITS (Koper)
 FREKVENCIJA (Hrvaška - Pula)
 TOTALICKERS (Španija)
 MURDER OF CROWS (Anglija)
 EXTREME SMOKE 57 (Nova Gorica)

KRAWAL 2010:

LADY'S FIRST (Bled)
 MAZOO+ (Postojna)
 M.E.T.K.A. (Železniki)
 PSIHOZA (Nova Gorica)
 REWOLTI (Hrvaška - Zadar)
 PUNČKE (Vinkovci)

VALUNGARI (Hrvaška - Zagreb)
 DEVASTATED (Ilirska Bistrica)
 FREDAG DEN 13:E (Švedska)
 NOT YET (Ravne pri Cerknem)
 TAVŽNTROŽA (Dolenjske toplice)
 MISTITIS (Ljubljana)

KRAWAL 2009:

ŽIŽOLATH (HC-metalcore) (Lucija)
 ACRID SUNDAY (crust) (Ilirska Bistrica)
 UBVOZ (punk) (Trbovlje)
 NIKKI LAUDER (Ljubljana)
 TRIFOR60 (Železniki)

ŽŽW (Ljubljana)
 FREKVENCIJA (punk) (Hrvaška - Pula)
 SEPTIC SCUM (grindcore) (Sevnica)
 PRIDIGARJI (Ormož)
 PANKEROŠI (punk) (Kočevje)

KRAWAL 2008:

TRUE (Hrvaška - Zagreb)
 METALSTEEL (Medvode)
 O.S.D.S. BASTARDS (Stara Gorica)
 GOLLIWOG (Ribnica)
 TriFOR60 (Železniki)

SWEETSORROW (Ljubljana)
 MUŠKATHAMBURG (Maribor)
 LET3 (Hrvaška - Rijeka)
 DAMIR AVDIČ/BOSANSKIPSIHO
 DISDRUGTHISFUCK (Železniki)

KRAWAL 2007:

DICKLES TRACY
 UN SWING DE R TARD
 HESUS ATTOR
 NECRO POPCORN
 A.U.B.
 DANCE MAMBLITA

3 TONE TAMAS
 WASSERDICHT
 IN FLAMES
 GROWING RATS
 WARTUNE

KRAWAL 2006:

BTQSCENA
 PAVZA
 FAT DICK
 THE REAL THINGS
 BARRAKUDA
 TAVŽNT ROŽA

AKADEIA
 AD PORTAS
 OVERFLOW
 BOLESNO GRINJE
 RUINS MATADOR
 ANA PUPEDAN

KRAWAL 2005:

IRON LUNG (ZDA)
 SUNDAY MORNING EINSTEINS (Švedska)
 INDUST BAG (Metlika)
 CHICKENSHIT (Idrija)
 MUŠKAT HAMBURG (Maribor)
 X-FIZIKI (Železniki)
 EXTREME S.V. (Pula)
 HOMO HOMINI LUPUS (Pula)

DARK SHADOWS (Železniki)
 VAŠKA SUBKULTURA (Cerkno)
 SIROTNJE (Kranj)
 KLASOFOBIJA (Ljubljana)
 THEBILL (Postojna)
 CENTER ZA DEHOMANIZACIJO (Maribor)
 MEM GROME (Sorica)

KRAWAL 2004:

FOR THE CAUSE (Italija – Palermo)	SALAMNDA SALAMANDRA (Tolmin)
PASMATERS (Hrvaška – Pula)	V. DIMENZIJA (Podbrdo)
GRRIZLY MADAMZ (Sevnca)	BRAINSICK (Škofja Loka)
ANHELITUS (Postojna)	8in80 (Železniki)
VIKEND PUNKSI (Ljubljana)	THA FLOW (Internacional)
PANACEJA (Hrvaška – Rijeka)	AUSTROLOPITEK (Idrija)
SPHERICUBE (Murska Sobota)	BOGDAN (Postojna)

KRAWAL 2003:

MIKROFONIJA (Hrvaška – Zagreb)	TITTO`S BOYS (Hrvaška)
SUFFOCATE (Slovaška)	DIVJE VEHE (Zali Log)
NULLA OSTA (Hrvaška)	RUINS MATADOR (Ljubljana)
ROMEO VERZIK (Madžarska)	NO LIMITS (Koper)
KONFLIKT (Slovaška)	GRADSKA (Kranj)

KRAWAL 2002:

DISDRUG THIS FUCK (Železniki)	WICKED CREW
AD INFINITUM (Železniki)	BEER SYSTEM
OPUSHEY	OBNOUCE
BILGEPUMP	SODN` DAN
REDCONNED	TRIO PORCODIO
PUNKEROSHI	DEBAKEL
ANAEROBA	BOLESNO GRINJE
TEATAR KUGLA	

KRAWAL 2001:

DISDRUG THIS FUCK (Železniki)	ROOT A` BALLUTA (Koper)
MEM GROME (Sorica)	DJ PERCE (Španija)
DILBERT BAND (Hrvaška – Pula)	RAMPAGE (Trbovlje)
VERY EXPENCIVE PORNO MOVIE (Hrvaška – Rijeka)	H-BOMB (Metlika)
ANALENA (Hrvaška – Zagreb)	SIST EN 343 (Ljubljana)
3=PJANČKI (Železniki)	MARKO BRECELJ (Koper)
SROU PA LETU (Kranj)	AUTHANASIJA (Kras)
OBIDIL (Železniki)	TRABAKULA (Ilirska Bistrica)
SUFFOCATE (Slovaška)	WILDWUX TEATER »Monkey Wings« (Nemčija)

KRAWAL 2000:

NOISE (Hrvaška – Karlovac)	KRIK DISNEYLANDA (Vrtojba)
SKREGANI (Reteče)	MARKO BRECELJ (Koper)
SODN DAN (Železniki)	YOUTH AGAINST (Hrvaška – Varaždin)
SARCOM (Metlika)	AK47 (Hrvaška – Zagreb)
DRUGI DISKO (Sežana)	AKTIVNA PROPAGANDA (Ljubljana)
ELVIS JACKSON (Ajdovščina)	FREGATURA (Koper)

KRAWAL 1999:

KRIVI ZA VSE	DESINENCE MORTIFICATION
SPIRIT OF THE BOVLES	SODN` DAN
S.O.B.	TUDOŠOK

KRAWAL 1998:

ŽAMBO ŽOET WORKESTRAO	BLOOD SUCKERS (Koper)
KRIPL BASTARDS	ANTIODPAD (Hrvaška – Pula)

KRAWAL 1997:

VAŠKI GODEC Boštjan Demšar (Železniki)	ANTIODPAD (Hrvaška – Pula)
RODOLJUBAC (Tolmin)	NO LIMITS (Koper)
SCRAWL (Nemčija)	APATRIDI (Hrvaška)
GROMSKA STRELA (Kranj)	THIS SIDE UP (Italija)
VAGINAL MASTRUBATOR (Ljubljana)	SABAIUM
SKREGANI (Škofja Loka)	AMREP (Sežana)
PIZDA MATERINA (Nova Gorica)	KISLO GROZDJE
SZI (Železniki)	HUBBUBUS
RIOT (Celje)	GOLAZEN

KRAWAL 1996:

FREGATURA (Koper).	DISKO KINGS (Šmarje Sap)
ANA PUPEDAN (Pivka)	SROU PA LETU (Kranj)
EROTIČNI (Ljubljana)	KAOS
KUPPERSBUSH (Zali Log)	CARPE DIEM (Železniki)
UFO (Kranj)	

KRAWAL 1995:

JAKOBOV SIN (Šmarje Sap)
VARIOLA VERA (Železniki)
ĐONI PRTLAGIČ (Železniki)

ZA ZMERI SKREGANI (Rateče)
SROU PA LETU (Železniki)

KRAWAL 1994:

BAD LAW
MARIA HUANITA

VARIOLA VERA
DREIFUZZ CANABIS

Velika zahvala gre vsem, ki so mi pri nastajanju članka tako ali drugače pomagali.
V primeru, da ste radovedni in vas zanima še kaj o Krawalu, pa si lahko pogledate
na spletni strani <http://www.rov-drustvo.si/>.
Za vse zapisano pa prevzemam odgovornost Anja Čufar.

Fotografije so pridobljene s spletne strani KD ROV: <http://www.rov-drustvo.si/>.